

**VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Rev-101/05
Banja Luka 28. 3. 2006.**

U IME NARODA

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija: Stake Gojković kao predsjednika vijeća, Darka Osmića, Dragoslava Lukića, Petra Bajića i Zlatka Kulenovića kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja R. T. iz B. L., zastupanog po punomoćniku Z. B., advokatu iz B. L., protiv tuženih: O. Š. „Georgi Rakovski“ iz B. L. (prvotužena) zastupana po R. J. P., B. L. iz B. L., Krfska 78 (drugotužena) i Zavoda za izgradnju B. L. (trećetuženi), radi utvrđenja valjanosti ugovora o korištenju stana i predaje u posjed stana, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Okružnog suda u B. L., Gž-511/03 od 23. 11. 2004. godine, na sjednici održanoj 28. 3. 2006. godine donio je

P R E S U D U

Revizija se odbija.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u B. L. P-935/02 od 28. 01. 2003. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da se utvrdi da je pravno valjan ugovor o korištenju stana zaključen dana 03. 4. 1987. godine između tužitelja i SIZ-a stanovanja B. L. na osnovu kog je tužitelj postao nosilac stanarskog prava na dvosobnom stanu u B. L., u Ul. Krfska br. 78, kao i zahtjev da sud naloži drugotuženoj da iseli iz istog stana i stan slobodan od lica i stvari preda u posjed i slobodno raspolaganje tužitelju u roku od 15 dana. Istom presudom tužitelj je obavezan da prvotuženoj naknadi na ime troškova parničnog postupka iznos od 250,00 KM, a sa viškom zahtjeva za naknadu troškova prvotužena je odbijena.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u B. L., Gž-511/03 od 23. 11. 2004. godine, žalba tužitelja je odbijena, a prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog, kako to navodi u reviziji, povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava uz prijedlog da se osporena odluka preinači i u cijelosti udovolji tužbenom zahtjevu.

U odgovoru na reviziju drugotužena pobija sve navode revizije uz prijedlog da se revizija odbaci kao nedozvoljena ili da se revizija odbije i potvrdi presuda drugostepenog suda.

Prvotužena i trećetuženi nisu podnijeli odgovor na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužitelja za utvrđenje pravne valjanosti ugovora o korištenju stana zaključenog 03. 4. 1987. godine između njega i SIZ-a stanovanja B. L. na osnovu kog je postao nosilac stanarskog prava na dvosobnom stanu u B. L., Ul. Krfska 78, kao i zahtjev za predaju u posjed predmetnog stana.

Raspravljajući o ovako postavljenom tužbenom zahtjevu prvostepeni sud je našao utvrđenim: da je tužitelj sa SIZ-om stanovanja u B. L. dana 03. 4. 1987. godine sklopio ugovor o korištenju predmetnog stana na osnovu kog je uselio u taj stan i postao nosilac stanarskog prava; da je rješenjem prvotužene broj 229/94 od 22. 8. 1994. godine naloženo tužitelju da u roku od 7 dana isprazni stan od lica i stvari; da je stan dodijeljen drugotuženoj rješenjem prvotužene broj 174/94 od 10. 6. 1994. godine i da su iste godine drugo i trećetuženi sklopili ugovor o korištenju stana na osnovu navedenog rješenja; te da tužitelj nije blagovremeno podnio zahtjev za povrat tog stana. Imajući u vidu ovako utvrđeno činjenično stanje prvostepeni sud je primjenom odredbe člana 16. Zakona o prestanku primjene Zakona o korištenju napuštene imovine ("Sl. glasnik R. S.", br. 38/98, 12/99, 31/99, 38/99, 65/01, 13/02, 39/03 i 96/03 – u daljem tekstu: ZOPZOKNI) tužbeni zahtjev odbio kao neosnovan.

Odlučujući o žalbi tužitelja drugostepeni sud je prihvatajući činjenična utvrđenja i pravno shvatanje prvostepenog suda žalbu odbio kao neosnovanu.

Odluke nižestepeni sudova su pravilne.

Pri nespornom utvrđenju da je tužitelj bio nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu i da nije podnio zahtjev za povrat stana do februara 2002. godine na način propisan ZOPZOKNI, niti na bilo koji način predviđen tačkom 24. Uputstva Visokog predstavnika za B. i H. o primjeni Zakona o dodatnim izmjenama i dopunama ZOPZOKNI i ZOPZOKNI u njegovom dopunjenom obliku („Sl. glasnik R. S.“, br. 31/99), pravilno su nižestepeni sudovi primijenili član 16. ZOPZOKNI. Tužba u ovoj pravnoj stvari podnijeta je sudu 22. 4. 2002. godine što znači izvan krajnjeg roka propisanog članom 16. ZOPZOKNI u njegovom konačnom obliku, a to je 19. 4. 2000. godine.

Rok za podnošenje zahtjeva za vraćanje stana u posjed propisan članom 16. stav 1. ZOPZOKNI je materijalno-pravni prekluzivni rok čijim se propuštanjem gubi pravo na preduzimanje pravne radnje što je u konkretnoj situaciji podnošenje zahtjeva za povrat stana, što rezultira gubitkom stanarskog prava kako to proizlazi iz odredbe stava 2. istog člana. Prestankom stanarskog prava tužitelja prestalo je i pravno dejstvo ugovora o korištenju stana zaključenog između tužitelja i SIZ-a stanovanja B. L. dana 03. 4. 1987. godine, pa se iz tih razloga neosnovanim ukazuje zahtjev tužitelja za utvrđivanje pravne valjanosti ugovora koji po sili zakona ne proizvodi pravno dejstvo.

Neosnovana je i tvrdnja iz revizije da nižestepeni sudovi nisu pravilno primijenili član 1. Prvog protokola uz Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Ustavu B. i H.. Donošenjem Zakona o prestanku primjene Zakona o korištenju napuštene imovine, vlasnicima imovine i nosiocima stanarskih prava na stanovima koji su napušteni u ratnim okolnostima omogućeno je pravo na povrat imovine, odnosno stanova. Tim zakonom je, između ostalog, propisan i rok za podnošenje zahtjeva za povrat stana nosiocu stanarskog prava. Donošenje i primjena ZPPZKNI predstavlja opravdano i zakonito mješanje vlasti u pravo tužitelja na povrat stana koje mješanje odgovara društvenim potrebama, te postoji srazmjernost između tog mješanja i cilja kojem se teži. Ograničenje rokova za podnošenje zahtjeva predstavlja opravdanu potrebu radi obezbjeđenja načela pravne sigurnosti jer institut prekluzije predstavlja potrebu radi pozitivnog uticaja na tu sigurnost i sprečavanja eventualne nemarnosti i zloupotrebe prava građana. Prema tome, primjenjujući član 16. ZPPZKNI nižestepeni sudovi nisu povrijedili odredbe Ustava B. i H. i Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih Protokola na koje ukazuje revizija.

Ostali navodi iz revizije su bez značaja za odlučivanje u ovom revizijskom postupku.

Iz naprijed navedenog slijedi da osporena odluka nema nedostataka na koje ukazuje revizija, niti nedostataka na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je primjenom odredbi člana 393. Zakona o parničnom postupku ("Sl. list SFRJ", broj 4/77 do 35/91, te "Sl. glasnik R. S.", br. 17/93, 14/94 i 32/94) u vezi sa članom 456. stav 1. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik R. S.", br. 58/03, 85/03 i 74/05) odlučeno kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpavka ovjerava
rukovidilac sudske pisarnice
Amila Podrašić